

**Naturvernforbundets Innspill til
Representantforslag om vern av naturskog og gammelskog (Dokument 8:63 S (2023-2024))**

Forslaget på høring:

Stortinget ber regjeringen umiddelbart forby all hogst av gjenværende gammelskog/naturskog i Norge, kartlegge all gammelskog/naturskog innen 2025 og sørge for at all gammelskog/naturskog i Norge formelt vernes innen 2030.

Naturvernforbundet gir sin støtte til representantforslaget om vern av naturskog og gammelskog.

Vi foreslår følgende forslag til vedtak: Stortinget ber regjeringen umiddelbart forby all hogst av gjenværende naturskog i Norge, kartlegge disse arealene snarest mulig og sørge for at de viktigste naturskogene for biologisk mangfold formelt vernes innen 2030. Kartleggingen må gjøres av næringsuavhengig personell med fagbiologisk og god økologisk kompetanse. Gamle naturskoger som ikke har vernekvaliteter, må ikke flatehogges.

Naturskogene er levested for nær halvparten av de rødlistede artene i Norge, og bevaring av naturskog er avgjørende for å ta vare på disse. I tillegg er vern av skog et godt klimatiltak¹ (Stokland, J.N. 2021).

Gjenværende naturskoger (forstått som den skogen som ennå ikke har vært flatehogd, jf. Storaunet og Rolstad 2020) er svært viktige i et landskapsøkologisk perspektiv, og må kartfestes og få naturverdiene dokumentert. Dette for å kunne sikre naturverdiene i skogene som har størst betydning for det biologiske mangfoldet i skoglandskapet.

Det foregår et meget omfattende flatehogstskogbruk i de siste restene av naturskogen, i et tempo som raskt fratrukker politikerne handlingsmuligheter. Naturskogene er blitt kraftig redusert, og nå består det norske skoglandskapet av en mosaikk av homogene bestand, med lite biodiversitet og mindre robusthet i møte med klimaendringer. Hvert år forsvinner omtrent 1-2 % av de siste naturskogene i Norge.

Det er enighet blant forskere om at Norge må gjøre grep for å verne naturskogen og gammelskogen. Vi viser til forskeroppøpet «DE SISTE NATURSKOGENE MÅ REGISTRERES OG SIKRES»² som er blitt sendt til Energi- og miljøkomiteen i forbindelse med behandlingen av dok-8 forslaget fra Venstre. Der 167 forskerne, mange av dem nasjonalt ledende forskere innen skog- og økologifagene, ber Regjeringen gjennomføre registrering og kartfesting av de siste naturskogene innen utgangen av 2025.

Manglende dokumentasjon og betydelig årlig hogst i naturskoger kan medføre irreversible tap av naturverdier i norsk skog om ikke en mer komplett kartfesting kommer på plass i nær fremtid.

¹ [Gamle trær spiser mer CO₂ enn vi trodde – NRK – Klima / Gammel skog kan være viktig for karbonfangst - Nibio](#)

² [Bredt forskeroppøp for bevaring av naturskog | NMBU](#)

Fagmiljøet og forskerne påpeker også at for å forbedre den økologiske tilstanden i skog er det ett enkelttiltak som er det aller viktigste, nemlig «ivaretagelse av de siste naturskogene».

Videre vil vi henvise til NINA og BioFokus sine innspill til rapporten «Kunnskapsgrunnlag om økologisk tilstand i norsk skog og utredning av tiltak»³, som nå er på en offentlig innspillsrunde. Forskerne fremlegger gode konkrete tiltak for å forbedre den økologiske tilstanden i skogen, noe som er nødvendig siden skogen i Norge er det økosystemet med dårligst økologisk tilstand.

Prioriterte områder for kartlegging og vern

Kartlaget *Aldersklasser – Den eldste skogen* (kilden.no) viser skog eldre enn 100 år, og kan være et utgangspunkt for kartlegging, men vi understreker også at datagrunnlaget er langt fra å være en komplett oversikt, og vi vet av flere av disse områdene allerede er utsatt for flatehogst. Men, kartlaget er laget for å imøtekomme krav i Meld. St. 6 (2016-17) om kunnskap om hvor den eldste skogen finnes for å sikre god forvaltning av denne.

Det er betydelig variasjon i hvor mye naturskogene fortsatt bærer preg av tidligere tiders plukkhogst, og det finnes ingen kartlegging som viser hvor de biologisk mest verdifulle naturskogene befinner seg.

Derfor må naturverdiene i disse skogene kartlegges, ukjente naturskogslokalteter må letes opp og særlig presserende er det å starte kartlegging og vern i lavereliggende barskogsområder med høy bonitet, og «varme» vegetasjonssoner (boreonemoral, sørboreal). Bakgrunnen for dette er blant annet NINA-rapporten som dokumenterer mangler i skogvernet: «Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern». Rapporten viste at «Det er særlig skog i lavlandet i Sør-Norge og på produktiv mark som har lav andel vern». Med andre ord: skogen som i størst grad er utsatt for flatehogst, er dårligst og sterkt underrepresentert som verneområder.

Tiltak for å ivareta mangfoldet i skog

Allerede i forbindelse med behandlingen av Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) støttet et enstemmig Storting at det skulle igangsettes en innsats for "Kartlegging og overvåking som identifiserer og verdsetter det biologiske mangfoldet."

Stortinget sluttet seg også til at "Årsakene til tap av biologisk mangfold må kartlegges og motvirkes." Og det sluttet seg til Regjeringens plan om å "etablere et nytt kunnskapsbasert forvaltningssystem for biologisk mangfold." I 2016 vedtok Stortinget at 10 % av den Norske skogen skal vernes.

Til tross for dette og senere vedtak i samme retning er naturskogen sterkt redusert i areal, og vi vet fortsatt veldig lite om hvor disse verdifulle skogene befinner seg og hvilke arter som lever der. Vi minner om at bare 3,9 % av produktiv skog er vernet per i dag.

Skal vi klare å ta vare på skogens naturmangfold må vi ta vare på restene av naturskog, og da er det flere tiltak som må på plass:

³ [Invitasjon til å gi innspill til rapporten «Kunnskapsgrunnlag om økologisk tilstand i norsk skog og utredning av tiltak» - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

- Uavhengig, fagbiologisk og etterprøvbar kartlegging av naturskogene
- Et midlertidig forbud mot inngrep i naturskog (skog som aldri har vært flatehogd) mens registrering og utredning foregår (unngå ytterligere hogst før forvaltningen er klarlagt). Bakgrunnen for dette er at vi vet at en del av de kartlagte skogene som er eldre enn 100 år allerede er hogd. Hvilke bestand som fremdeles er intakte kan avdekkes av KI/flyfoto for å effektivisere av kartleggingsarbeidet.
- Et representativt vern av skog i tråd med Naturavtalens mål
- En plan for å sikre naturskogene og deres kvaliteter for fremtiden, herunder restaurering av skog i tråd med Naturavtalens mål

Det er på høy tid at staten følger opp egne vedtak. Naturvernforbundet forventer at kunnskapsgrunnlaget fra forskere innen skog- og økologifagene knyttet til verdien av bevaring av gammel naturskog legges til grunn for Stortingets vedtak. Dette er nødvendig også for å sikre at Naturmangfoldloven følges, med særlig vekt på § 8 (kunnskapsgrunnlaget).

Konklusjon:

Vi mener det er for snevert å knytte representantforslaget bare til skog eldre enn 160 år. Fordi slike arealer bare utgjør noen få prosent av skogen i Norge, samtidig som det finnes svært store biologiske verdier i naturskoger som er yngre enn 160 år. Vi mener derfor det er viktig å benytte følgende definisjon: naturskog er all skog som ennå ikke har vært flatehogd. Storaunet og Rolstad sin definisjon av naturskog er «skog etablert før 1940» altså før flatehogst ble rådende hogstform. Det tilsvarer nesten 30 % av produktivt skogareal, men denne prosentandelen synker fort!

Mesteparten av den gamle naturskogen står på lav bonitet. Ved å inkludere all naturskog som aldri har vært flatehogd får man med de biologisk svært viktige lavereliggende, høyproduktive naturskogene med særlig interessant artsmangfold, som nå hogges i høyt tempo. Det er ikke sikkert at all naturskog er verneverdig, derfor må den kartlegges først og så vurderes for vern i neste omgang.

Følgende prosess og rekkefølge må følges for å kartlegge, registrere og ivareta de biologiske verdiene i naturskog:

Først må det være et overordnet mål å framskaffe kunnskap og få oversikt over hvor den gamle naturskogen befinner seg. Så må det foretas kartlegging for å dokumentere biologiske kvaliteter og om de har kvaliteter som tilfredsstillende vern.

Kartleggingen bør prioriteres i lavereliggende områder først, og særlig på arealer med middels og høy bonitet. Målet må være at all naturskog kartlegges så raskt som mulig.

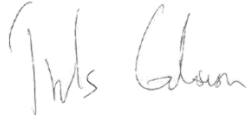
Det må være midlertidig hogststopp i all naturskog inntil kartleggingen og registrering er på plass.

Kartlagte skogområder må fortløpende undersøkes om de tilfredsstillende for vern. Vern må prioriteres ut fra naturverdi, representativitet og restaureringspotensial.

Naturvernforbundet gir sin støtte til representantforslaget om vern av naturskog og gammelskog. Vi foreslår følgende forslag til vedtak: Stortinget ber regjeringen umiddelbart forby all hogst av gjenværende naturskog i Norge, kartlegge disse arealene snarest mulig og sørge for at de viktigste naturskogene for biologisk mangfold formelt vernes innen 2030. Kartleggingen må gjøres av

næringsuavhengig personell med fagbiologisk og god økologisk kompetanse. Gamle naturskoger som ikke har vernekvaliteter, må ikke flatehogges.

Mvh,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Truls Gulowsen'.

Truls Gulowsen, leder Naturvernforbundet